

GELENEKSEL EL SANATLARINDAN, MODERN SANAT ESERİ OLARAK TAKI SANATI

JEWELRY ART AS A WORK OF MODERN ART FROM TRADITIONAL HANDICRAFTS

Dr. Öğr. Üyesi Metin Coşkun

Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi,
Geleneksel Türk Sanatları Bölümü
mcoskun@kastamonu.edu.tr

ORCID ID: 0000-0003-0941-0519

MAKALE GELİŞ TARİHİ: 23 Mayıs 2024 · YAYIMA KABUL TARİHİ: 16 Nisan 2025

Öz

Bu çalışmanın amacı, takı tasarımının bir sanat dalına dönüşüm sürecini ve yaratıcı ifade biçimlerine nasıl katkıda bulunduğunu incelemektir. Çalışmada sanatın tarih boyunca sürekli değişen ve genişleyen tanımı ışığında, tarihsel dönüşümünde Rönesans'tan Modernizm'e kadar yaşanan değişimler ve takı sanatının bu değişimlerden nasıl etkilendiğini incelemektedir. Literatür taraması ve karşılaştırmalı analizlerle desteklenen bu araştırma, çağdaş takı tasarımında kullanılan malzemelerin, tekniklerin ve temaların sanatsal yaratıcılığa nasıl yeni bir boyut kattığını ortaya koymaktadır. Takı tasarımcılarının, geleneksel yöntemlerin yanında plastik, tekstil, reçine ve geri dönüştürülmüş materyaller gibi farklı malzemelerle çalışarak eserlerinde toplumsal, politik ve çevresel mesajları da nasıl ilettiklerini incelemektedir. Sonuç olarak, takı tasarımının sanatsal dünyadaki yeri ve giyilebilir bir sanat formu olarak bireysel ve toplumsal kimlikleri yansıtmada noktasında nasıl özgün bir iletişim aracı olduğu vurgulanmaktadır.

Abstract

The aim of this study is to examine the transformation process of jewelry design into an art form and how it contributes to creative forms of expression. In the light of the ever-changing and expanding definition of art throughout history, the study examines the changes in its historical transformation from Renaissance to Modernism and how jewelry art has been affected by these changes. Supported by a literature review and comparative analysis, this research reveals how the materials, techniques and themes used in contemporary jewelry design add a new dimension to artistic creativity. It examines how jewelry designers convey social, political and environmental messages in their works by working with different materials such as plastics, textiles, resins and recycled materials in addition to traditional methods. As a result, it emphasizes the place of jewelry design in the artistic world and how it is a unique communication tool in reflecting individual and social identities as a wearable art form.

Anahtar Kelimeler: Takı tasarımı, el sanatları, geleneksel türk sanatları, sanat kavramları

Key Words: Jewelry design, handicrafts, traditional turkish arts, art concepts

GİRİŞ

Sanat, sabit bir tanım içinde kalmayıp tarih boyunca sürekli değişen bir kavram olarak kendine farklı ifade biçimleri bulmuştur. Geleneksel resim, heykel ve müzik gibi klasik sanat alanları dışında da sanatın, bireylerin duygu, düşünce ve kimliklerini ifade etmeleri için geniş bir yelpaze sunduğu kabul edilir. Modern ve Postmodern akımların etkisiyle sanat, yalnızca estetik bir alan olmaktan çıkarak toplumsal, politik ve kültürel mesajları taşıyan bir platforma dönüşmüştür. Bu gelişim, zaman içinde farklı ifade biçimlerinin sanat dalı olarak kabul edilmesini desteklemiştir. Takı tasarımı da sanat kavramının genişleyen tanımında zamanla önemli bir yer bulan bir alan olarak dikkati çekmektedir.

Geçmişte geleneksel el sanatı ve zanaat olarak kabul edilen takı tasarımı, iki binli yılların ortalarından itibaren modern sanatın etkisiyle sanatsal bir ifade biçimi olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Takı tasarımcıları, yalnızca geleneksel yöntemler, değerli taşlar ve metallerle sınırlı kalmadan cam, plastik ve organik materyaller gibi çeşitli malzemeleri kullanarak takı tasarımına yeni bir boyut katmışlardır. Sanatçıların bu kişiselleştirme müdahalesi, kişisel ifade ve kültürel kimliklerin yansımaları haline gelerek takı tasarımını sanatsal ifade biçimlerinin bir parçası yapmış ve sanatın sürekli değişen yapısı içinde kendine özgün bir yer edinmiştir. Bu bağlamda çalışmada alan yazında yer alan çalışmalar ışığında takı tasarımının bir sanat alanı olarak nasıl bir gelişim aşamasından geçtiği incelenmiştir. Kullanılan yöntem ve elde edilen sonuçlar analiz edilerek sonraki bölümlerde sunulmuştur.

YÖNTEM

Bu çalışma, takı tasarımının sanatsal değerini ortaya koymayı ve bu disiplinde ortaya çıkan yaratıcı ifade biçimleri ile diğer sanat disiplinleri arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları ortaya koymayı amaçlamaktadır. Bu bağlamda çalışmada farklı sanat disiplinlerinin yanı sıra takı tasarımının bir sanat formu olarak gelişimi, çeşitli perspektiflerden ele alınmıştır. Yöntem olarak, literatürde yer alan kaynaklar taranmış, sanat tarihi ve takı tasarımına dair karşılaştırmalı analizler yapılmıştır. Takı tasarımında kullanılan farklı malzemeler, teknikler ve sanatçılara dair literatür detaylı şekilde incelenmiştir. Bu kapsamda takip edilen aşamalar şunlardır:

3. Literatür Taraması: Sanat tarihi, geleneksel sanat, çağdaş sanat ve takı tasarımıyla ilgili makaleler, kitaplar ve eleştiriler incelenerek. Sanatın tarihsel evrimi, takı tasarımının zanaatten sanata geçiş süreci ve bu alandaki yenilikçi yaklaşımlar değerlendirilmiştir.

4. Örnek İnceleme: Belirli takı tasarımcılarının eserleri incelenmiş, bu sanatçıların eserlerindeki yaratıcı ifade biçimleri, kullanılan malzemeler ve teknikler ele alınmıştır.

5. Karşılaştırmalı Analiz: Takı tasarımının geleneksel sanat formlarıyla karşılaştırılması yapılarak, geleneksel ve modern sanat arasındaki farklar bu alanda nasıl ortaya çıkartıldığı değerlendirilmiştir.

İnceleme süreçlerinin tamamlanması ile elde edilen sonuçlara göre genel bir bilgi olarak iki ana başlık ve takı tasarımının gelişim süreçleri olarak dört ana kategoride toplandığı görülmüştür. Bu başlıklar şunlardır:

- Geleneksel Sanat
- Takı Sanatı
- Sanat Kavramının Genişlemesi ve Yeni Sanat Dallarının Kabulü
- Takının Sanatsal Değeri
- Takı Tasarımında Yaratıcı ve Farklı İfade Biçimleri
- Takı Tasarımının Sanat Dünyasına Katkısı

Kategorilere ilişkin detaylı bilgiler ise aşağıdaki başlıklarda sunulmuştur.

Geleneksel Sanat

Geleneksel sanat, geçmişten günümüze kadar uzanan kültürel ve estetik değerlerin bir ifadesi olarak önemli bir yere sahiptir. Bu sanat türü, tarih boyunca çeşitli medeniyetler ve kültürler tarafından benimsenmiş ve geliştirilmiştir. Geleneksel sanatın en belirgin özelliklerinden biri, zamanla sabit kalan ve nesilden nesile aktarılan belirli formlara ve tekniklere sahip olmasıdır. Bu nedenle, geleneksel sanat eserleri, bir toplumun kültürel kimliğinin ve tarihinin bir yansıması olarak değerlendirilebilmektedir.

Geleneksel sanatlar, dönemlerin koşullarına göre değişim ve gelişim gösteren dinamik bir yapıya sahiptir. Ortaya çıktıkları toplumun duygularını, sanatsal zevklerini ve kültürünü yansıttıkları için geleneksel özelliklerini kazanmışlardır. Bu sanatlar, özellikle doğum, evlenme ve ölüm gibi hayatın önemli dönüm noktalarında gerçekleştirilen pratiklerle, toplumun kültürel belleğinin önemli bir parçası haline gelerek bu anlara farklı bir anlam katabilmektedir. Ancak, geleneksel sanatlar, yaşayan her kavram gibi doğma, değişme ve ölme evrelerinden geçmektedir. Günümüz toplumlarının geleneksel sanatlara olan bağlılıklarının giderek azalması, bu sanatları kaybolma tehlikesiyle karşı karşıya bırakmaktadır (Koyuncu Okca ve Kabukçu, 2020). Dolayısıyla, geleneksel sanatların korunması ve yaşatılması, bir yandan kültürel mirasın devamlılığı için büyük bir öneme sahipken, diğer yandan bu sanatların modern ve çağdaş

yaklaşımlarla yeniden yorumlanması gerekliliğini doğurmaktadır. Bu bağlamda, geleneksel sanatların modern sanatta yeniden canlandırılması, hem kültürel değerlerin korunmasını sağlayacak hem de yeni nesillerin bu zengin mirası tanımalarına olanak tanıyacaktır. Sürekli tasarım ve üretim aşamalarından geçen takı tasarımı da bu sanat dallarının öncülerin birisi olarak ifade edilebilmektedir. Örnek olarak Görsel I de yer alan geleneksel tekniklerle çalışılmış elmas broş sunulabilir.

Görsel I. Topkapı Sarayı Müzesi “Zümrüt Taşlı Elmas işi broş” (18.yy)

Takı Tasarımı

Takı, uygarlıkların sahip olduğu kültür ve geleneklerin en önemli yansıtıcılarından biridir. Takılar, geçmiş, anıları ve yaşanmışlıkları barındırır. Takılar, mitolojide İsis’in yeraltı dünyasına inmesine yardım etmiş, bazen de aşkın simgesi veya gücün göstergesi olmuştur (İşgören ve diğerleri, 2018). Tarihsel süreç içinde takılar; taştan bronz, gümüşten altına, pırlantadan safire birçok malzemeden şekil alarak dönüşümden geçmiştir. Günümüzde ise camdan deriye, plastikten her tür tekstil ürününe kadar çeşitli ve ilginç malzemelerle yolculuğunu sürdürmektedir.

II. Dünya Savaşı sonrasında insanların enerjilerini sanata harcamaları, 1940’larda bir devrim yaratarak takı sanatı olarak bilinen yeni ve kalıcı bir sanat formunun ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu dönemde tasarımcılar, toplumların yaşam göstergelerinden biri olan takıların seri üretimini ve geleneksel takı anlayışında bulunan değerli taş ve metallere olan bağlılığı reddederek, öncü sanatçıların ve tek üretim çalışmalarının değerini yüceltmışlerdir. Bu yaklaşım, geleneksel takı sanatının sınırlarının ötesine geçerek, takının yalnızca estetik bir nesne olmasının ötesinde bir sanatsal ifade aracı haline gelmesini sağlamıştır. (Demirtaş Dikmen, 2012).

Özellikle güzel sanatlarda, yeni ilham kaynakları arayışına giren sanatçılar, modern takıların kendi içerisinde dinamik bir denge kurmasını sağlamışlardır. Takılar, zıt güçlerin birleşimiyle; karmaşık ve içgüdüsel, geleneksel ve yenilikçi, kişisel ve sosyal, sade ve gösterişli bir dil benimseyerek günümüzün en önemli sanat oluşumları arasında yer almaya hak kazanmıştır. Bu dönemde, takının sanatsal bir ifade biçimi olarak kabul edilmesi, sanatçılar ve tasarımcılar arasında yeni bir anlayışın gelişmesine yol açmıştır (Demirtaş Dikmen, 2012).

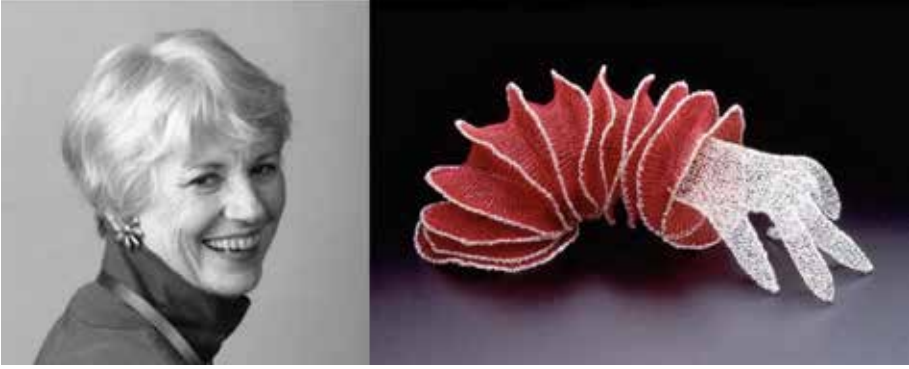
Örneğin dönemin önemli sanatçılarından birisi olan Margaret De Patta (1903-1964), modernist takı tasarımının öncülerinden biri olarak kabul edilir ve tasarımlarında ışık, gölge ve optik illüzyonları ustalıkla kullanmıştır. Bauhaus felsefesinden ilham alarak form ve işlev arasındaki dengeyi araştıran De Patta, takılarında geleneksel süsleme anlayışından uzaklaşarak, soyut ve geometrik kompozisyonları öne çıkarmıştır. Özellikle şeffaf taşları kullanarak ışığın kırılmasını ve taşların içindeki yansımaları vurgulayan tasarımları, onun benzersiz estetik anlayışını ortaya koymuştur (Dormer, 1995). Görsel 2’de sanatçının, hareket ve algı ilişkisini takıya entegre eden yaklaşımı, sadece estetik bir yenilik değil, aynı zamanda takının bir sanat formu olarak kabul edilmesine katkı sağlayan önemli bir dönüşüm olmuştur.

Görsel 2. Margaret De Patta (1903-1964) ve gümüş broş “Abstract Brooch”

Takı yapımcılarının çalışmalarının yanı sıra ressamların ve heykeltıraşların da takı tasarlayıp üretmeleriyle birlikte “mücevherci olarak sanatçı” ve “sanatçı olarak mücevherci” kavramları bir araya gelerek, takının bir sanat olarak kabul edilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Sanatçılar, bu yeni sanat formunda sınırlarını genişletmeye başlamış ve çağın getirdiği beklentilere uygun eserler üretmişlerdir. Bu süreçte, insan bedenine uygun boyut, ağırlık, şekil gibi ölçülerin limitlerini zorlayarak, takıya modern kültür içerisinde farklı bir konum kazandırmayı hedeflemişlerdir. Zaman içinde tasarımcılar ve sanatçılar, takılabilirlik yani ergonomiyi öncelik olmaktan çıkararak, heykelsi formlara uzanan bir biçimlendirme anlayışını benimsemişlerdir.

Heykelsi takılarıyla ünlü sanatçı Arline Fisch (1931-2024), takı tasarımında heykelsi formlara odaklanan ve metal işçiliğiyle tekstil tekniklerini birleştiren öncü sanatçılardandır. Özellikle metal örgü (textile metal) tekniği ile geliştirdiği takılar hem hafif hem de büyük ölçekli yapılarıyla dikkat çekmektedir. Geleneksel kuyumculuk anlayışını aşarak takıyı bir sanat nesnesi olarak ele alan Fisch, eserlerinde hareket, hacim ve ışık oyunlarını vurgulamıştır. Çalışmaları Victoria and Albert Museum (Londra), Smithsonian American Art Museum ve Museum of Arts and Design (New York) gibi önemli koleksiyonlarda yer almaktadır (Metalsmith Magazine, 2001). Görsel 3’de Fisch’in tasarım anlayışı, takıyı yalnızca bir aksesuar olarak değil, bedenle etkileşime giren üç boyutlu bir sanat formu olarak konumlandırılabilir.

Görsel 3. Arline Fisch (1931-2024) ve “giyilebilir heykelleri”

Bu yenilikçi yaklaşımlar, modern takı sanatının sadece bir süs eşyası olmanın ötesine geçerek, sanatsal bir biçimi aracı haline gelmesine olanak tanımıştır. Sanatçılar ve tasarımcılar, geleneksel malzemelerin yanı sıra farklı malzemeler kullanarak, takı sanatını daha geniş bir ifade yelpazesi ile yeniden şekillendirmişlerdir. Bu dönemde, özellikle endüstriyel malzemelerin kullanımı, takı tasarımında devrim niteliğinde bir değişim yaratmıştır. Plastik, cam, kauçuk gibi geleneksel olmayan malzemeler, takı sanatında yeni bir estetik anlayışın doğmasına katkıda bulunmuştur. Gijs Bakker, geleneksel mücevher yapımına meydan okuyan ve endüstriyel malzemeleri takı tasarımına entegre eden öncü sanatçılardandır. Sanatçının çalışmalarından bazı örnekler Görsel 4’ de sunulmuştur.

Görsel 4. Gijb Bakker (1942-) ve “Black to White” (2016).

Modern takı sanatının gelişimi, aynı zamanda sanatın sosyal ve kültürel işlevlerine de yeni bir boyut kazandırmıştır. Takılar, bireylerin kimliklerini ve sosyal statülerini ifade eden nesneler olmanın yanı sıra, sanatsal bir ifade biçimi olarak da kabul görmüştür. Sanatçılar, takıların toplumsal ve kültürel bağlamda taşıdığı anlamları sorgulamak ve yeniden tanımlamak için bu yeni sanat formunu kullanmışlardır. Bu bağlamda, takı sanatı, bireysel ifadeyi ve toplumsal eleştiriyi birleştirerek, sanatın güçlü bir aracı haline gelmiştir.

Takı sanatındaki bu dönüşüm, aynı zamanda geleneksel ve modern sanat anlayışları arasında bir köprü kurulmasına da olanak tanımıştır. Sanatçılar, geleneksel teknikleri ve motifleri modern tasarımlarla birleştirerek, hem geçmişe saygı göstermiş hem de çağdaş bir estetik anlayış yaratmışlardır. Bu yaklaşım, takı sanatının zengin tarihini ve kültürel mirasını korurken, aynı zamanda yenilikçi ve özgün eserler üretmeye devam etmesini sağlamıştır (Demirtaş Dikmen, 2012).

Sonuç olarak, II. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan modern takı sanatı, geleneksel anlayışların ötesine geçerek, sanat ve tasarım dünyasında devrim niteliğinde değişiklikler yaratmıştır. Tasarımcıların ve sanatçıların yenilikçi yaklaşımları, takı sanatının sadece bir süs eşyası olmanın ötesine geçip, sanatsal bir ifade aracı olarak kabul görmesini sağlamıştır. Bu süreçte, takı sanatı, bireysel ifade, toplumsal eleştiri ve estetik yenilikler açısından önemli bir platform haline gelmiştir. Bu dönüşüm, takı sanatının geçmişten günümüze uzanan zengin tarihini korurken, aynı zamanda çağdaş ve dinamik bir sanat formu olarak gelişimini sürdürmesini sağlamıştır.

Takı Sanatının Sanat Kavramları Arasına Kabul

Takı tasarımının bir sanat dalı olarak kabul edilmesi hem geleneksel sanatların korunması hem de modern ve çağdaş yaklaşımlarla yeniden yorumlanması

açısından büyük bir öneme sahiptir. Geleneksel sanatlar, kültürel ve estetik değerlerin yansıması olarak kuşaktan kuşağa aktarılan formları ve teknikleri içerir. Bu sanatlar, toplumların kültürel kimliğini ve tarihini gözler önüne sererken, zaman içinde oluşmuş ve bir bakıma sabitlenmiş dinamik yapılarıyla da dikkat çeker. Geleneksel sanatların korunması, kültürel mirasın sürekliliği açısından vazgeçilmezdir. Aynı zamanda, bu sanatların modern bir anlayışla yeniden canlandırılması, yeni nesillerin bu köklü mirası tanımaya ve anlamasına imkân tanır. Örneğin, geleneksel telkâri sanatının modern tasarımlar için bir ilham kaynağı olması, geçmişin zengin kültürel mirasının yaşatılmasını sağlamaktadır (Gündüz, 2018; Kodaman ve Sarı, 2013). Ayrıca, Divriği Ulu Camii ve Şifahane'nin süslemelerindeki motiflerin kuyumculukta modern tekniklerle takılara aktarılması, geleneksel ile modern arasındaki bağlantıyı güçlendiren örnekler olarak görülmektedir (Saraçoğlu, 2015).

II. Dünya Savaşı sonrasında modern takı sanatı, geleneksel anlayışların ötesine geçerek özgün bir sanat formuna dönüşmüştür. Takı tasarımcıları ve sanatçılar, takıları yalnızca estetik objeler olmaktan çıkararak kişisel ve toplumsal ifadelerin bir aracı haline getirmiştir. Bu süreçte biyomimetik yaklaşımlar ve deneysel takı uygulamaları, modern tasarımlara yenilikçi bir boyut katmıştır (Yağmur ve Zorlu, 2021). Öte yandan, geleneksel kilim motiflerinin çağdaş tasarımlarda yeniden yorumlanması gibi örnekler hem geçmişin estetik değerlerine saygı gösterilmesini hem de yenilikçi eserlerin ortaya konmasını mümkün kılmaktadır (Torun ve Nas, 2023). Katar'daki müzelerin, geleneksel sanat ile modern tasarımı bir araya getirme ve kültürel mirası koruma konusundaki çalışmaları da bu alanda öne çıkan örneklerdendir (Karadeniz, 2019). Tüm bu gelişmeler, takı tasarımının, geleneksel ve modern sanat anlayışlarını buluşturarak çağdaş sanatın dinamik ve yaratıcı bir parçası olarak kabul edilmesini sağlamaktadır.

Sanat Kavramının Genişlemesi ve Yeni Sanat Dallarının Kabulü

Sanat, tarih boyunca sabit bir tanıma bağlı kalmayan ve sürekli dönüşüm geçiren bir kavram olarak görülmektedir. İnsanlık tarihi kadar eski olan sanat, insanoğlunun kendini ifade etme biçimi olarak kullanılmıştır. Her toplum, sanata zevk ve anlayışına göre öz benliğinden ve geleneginden izler katmıştır. Sanatın varlığı, yaratıcısına yani sanatçısına bağlıdır ve sanatçının yaratıcılığı ve hayal gücüyle bir eserde hayat bulur (Günbay ve Yetim, 2019). İnsanların kendilerini ifade etmeleri için farklı yollar sunan sanat, geleneksel resim, heykel ve müzik gibi alanların ötesine geçerek farklı dönemlerde değişik şekillerde tanımlanmıştır. Örneğin, Rönesans dönemi sanatı, doğa ve insan vücudunu idealize eden bir anlayışla karakterize edilirken (Gombrich, 2007), modern sanat dönemi soyutlamayı ve bireysel ifadeyi ön plana çıkarmıştır. Modernizm ve postmodernizm gibi akımlar, sanatın yalnızca estetik bir zevk değil, aynı

zamanda toplumsal, politik ve kültürel mesajlar taşıyabileceğini vurgulamıştır (Barnes, 2010). Sanatın tanımındaki bu dönüşüm ile farklı ifade biçimleri de sanat dalı olarak kabul edilmeye başlanmıştır.

Görsel 5. Sandro Botticelli "Paris'in Seçimi" (1485)

Toplumsal statü, inanç işlevsellik ve güzel görünme, insanlar tarafından önemsenen bir olgu olduğundan, takıların kullanımı ve üretimi tarih boyunca tüm insanlık için önem arz etmiştir (Erkaplan ve Coşkun, 2022). Bu özelliği sayesinde takı tasarımı, genişleyen sanat kavramı içinde giderek önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır. Tarihsel süreç boyunca bir zanaat olarak görülen takı tasarımı, 20. yüzyılın ortalarından itibaren modern sanat akımlarının etkisiyle sanatın bir dalı olarak kabul edilmeye başlanmıştır (Yeşilmen, 2018).

Sanatın tanımındaki kapsam genişlemesi, sanatın yalnızca belirli formlara sığmadığını, aynı zamanda sürekli olarak yeniden şekillendirildiğini ve toplumsal değişimlere uyum sağladığını göstermektedir. Sanatın tanımı ve kapsamı üzerine yapılan tartışmalar, sanatın dinamik doğasını ve kültürel bağlamdaki evrimini anlamamıza yardımcı olmaktadır (Jones, 2018).

Takının Sanatsal Değeri

Geleneksel el sanatı olarak takı, tarih boyunca hem estetik hem de işlevsel özellikleriyle dikkat çekmiştir. Takılar, kültürel ve toplumsal semboller taşıyarak bireylerin kimliklerini ve statülerini ifade etmelerinde önemli bir rol oynamıştır. Geleneksel takı yapımı, nesilden nesile aktarılan teknikler ve motiflerle zenginleşmiştir. Özellikle Anadolu'da, her bölgenin kendine özgü takı stilleri ve teknikleri bulunur (Özgürel, 2002). Bu takılar, sadece süs eşyası olmanın ötesinde, tarihsel ve kültürel mirasın korunmasında da önemli bir araçtır. Örneğin, Osmanlı dönemine ait mücevherler, dönemin zanaatkarlarının ustalığını ve sanatsal vizyonunu yansıtan değerli eserlerdir (Köse, 2015). Geleneksel takı yapımında kullanılan malzemeler ve yöntemler,

modern çağda da ilham kaynağı olmaya devam etmektedir (Yıldırım, 2018). Bu çalışmalar dünya genelinde de gerek materyal kullanımı gerekse teknik olarak benzerlikler göstermektedir.

Görsel 6. Metin COŞKUN, “Sıcak Mine Kolye” (2022)

Görsel 7. Metin COŞKUN, “Sıcak Mine Broş” (2024)

Çağdaş sanat, zanaatın modern çağa uyarlanması ve günümüzün estetik, işlevsellik ve kültürel değerleriyle birleştirilmesidir. Bu tür uygulamalar, zanaatın köklü geçmişinden yararlanarak yenilikçi yaklaşımlarla yeni eserlerin yaratılmasını sağlar ve birçok farklı boyutta yorumlanabilir (Özdemir ve Salgın 2023). Takı tasarımı, tarihsel olarak zanaat ve işçilik olarak görülmüş olsa da, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren bir sanat formu olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Geleneksel mücevher anlayışının ötesine geçen çağdaş takı tasarımı, sanatsal bir vizyonla şekillenen özgün eserler ortaya koymaktadır (Dormer, 1994). Modernizmin etkisiyle, takı tasarımı yalnızca estetik değil, aynı zamanda toplumsal mesajlar içeren bir ifade biçimi olarak gelişmiştir. Takı tasarımında kullanılan teknikler, malzemeler ve sanatçının yaratıcılığı, bu disiplinin sanat olarak kabul edilmesini sağlamıştır.

Sanatçılar, sadece değerli taşlar veya metallerle sınırlı kalmadan cam, seramik, plastik ve hatta organik materyaller gibi çeşitli malzemeleri de kullanarak takı tasarımına yeni bir boyut kazandırmıştır. Bu yenilikçi yaklaşım, geleneksel ve çağdaş öğelerin birleşimiyle eşsiz, kişisel hikayeler anlatan sanat eserleri ortaya çıkarmıştır (Le Van, 2008). Bu eserler, bireyin kimliği ve kültürel kökenleri hakkında güçlü bir ifade sunarak, takı tasarımının bir sanat alanı olarak aldığını gösteren diğer bir kanıt olduğu düşünülmektedir.

Ayrıca galeriler, müzeler ve sanat okulları tarafından kabul gören takı tasarım sergileri, bu sanat formunun prestijini artırmış ve kamuoyu tarafından kabulünü hızlandırmıştır. Takı tasarımı, kültürel mirası, modern sanatı ve bireysel yaratıcılığı bir araya getiren benzersiz bir ifade biçimi olarak sanat dünyasında kendine sağlam bir yer edinme yolunda emin adımlar atmaktadır (Martin, 2011).

Görsel 8. Irena Wolf “Makaron” (2006)

Görsel 9. Terry Taylor “Beach Glass Necklace” (2006)

Takı Tasarımında Yaratıcı ve Farklı İfade Biçimleri

Takı tasarımı, yalnızca estetik bir güzellik sunmakla kalmaz; aynı zamanda sanatçının duygularını, düşüncelerini ve deneyimlerini ifade edebildiği yaratıcı bir alan olarak öne çıkar. Günümüz takı tasarımcıları, geleneksel malzemelerin ötesine geçerek plastik, reçine, tekstil ve geri dönüştürülmüş materyaller gibi farklı malzemelerle çalışmaktadır (Skinner, 2013). Bu çeşitlilik, sanatçılara özgün ifadeler yaratma özgürlüğü tanıyarak, tasarım alanında yenilikçi yaklaşımlar geliştirilmesine olanak sağlamaktadır.

Görsel 10. Andi MONN “Fraktur Ring” (2004)

Görsel 11. Marc MONZÓ “Hard Pin” (2006)

Takı tasarımında yaratıcılık, sanatçıların farklı malzeme ve teknikleri kullanarak kişisel ve toplumsal mesajlarını aktarabilmeleriyle kendini gösterir. Kişisel

ifadeler de takı tasarımında önemli bir yer tutmaktadır. Tasarımcılar, renk, doku ve form gibi unsurlarla oynayarak her biri kendine özgü hikayeler anlatan eserler ortaya koymaktadır. Örneğin, soyut bir yaklaşımla tasarlanan takılar, sanatçının iç dünyasını yansıtırken aynı zamanda takıyı taşıyan kişiye kimliğini ifade etme fırsatı sunmaktadır (Bury, 2015; Duru Buldum ve Nas, 2021).

Gerçeküstü yaklaşımlar ise, takının bir sanat formu olarak daha geniş bir anlam kazanmasına katkı sağlamaktadır (Özdemir ve Salgın, 2023). Örneğin, geri dönüştürülmüş malzemelerle hazırlanan tasarımlar, çevre duyarlılığı ve sürdürülebilirlik gibi önemli temaları ele alarak sanatsal bir ifade biçimine dönüşmektedir (Lerma ve diğerleri, 2017; Nas, 2022). Bu tür eserler, yalnızca estetik bir nesne olmaktan çıkarak küresel sorunlara dikkat çeken birer anlam yüklü sanat eseri haline gelmektedir. Ayrıca, seramik ve cam gibi sıradışı malzemelerin kullanımı, takı tasarımına hem estetik hem de işlevsel değerler kazandırmaktadır (Güneş, 2023).

Görsel 12. Metin COŞKUN “Leaf” (2022)

Bunun yanında sanatçılar, takıları bazen politik ya da toplumsal mesajlar iletmek için bir araç olarak da kullanmaktadır. Çevresel ve etik meseleleri ele alan tasarımlar, bireylerin ve toplumların farkındalık kazanmasına hizmet eden güçlü bir iletişim aracı haline gelmektedir (Altınçelik, 2019). Takı tasarımı, bu çok yönlü yapısıyla yalnızca estetik bir ürün değil, aynı zamanda yaratıcı ve düşünsel bir anlatım aracı olarak çağdaş sanatın önemli bir parçası haline gelmiştir.

Takı Sanatı, Semboller ve Toplumsal İfadeler

Sanat ve tasarım, bireylerin kimliklerini ve toplumsal mesajlarını ifade edebilecekleri güçlü araçlar sunmaktadır. Bu bağlamda sanat temeline dayanan tasarım ürünlerinin toplumda kullanımı çeşitli alanlarda olabilmektedir. Buna pek çok örnek sunulabilmekte olup alışılmışın dışındaki örnekler arasında siyasi parti önderleri ve üyelerinin kullandığı rozetler, kimlik ve ideolojiyi yansıtan görsel semboller verilebilmektedir. Bu rozetler, bireylerin ideolojileri, yaşam tarzları ve inançları hakkında bilgi vermekte ve politik kimliklerini topluma sunmalarına olanak tanımaktadır. Yapılan çalışmalarda siyasi parti rozetlerinin, partinin ideolojik duruşunu temsil eden önemli bir araç olduğunu belirtilmiştir. Bu tür sembollerin, bireysel aidiyet göstergelerinin ötesine geçerek toplumsal mesajlar iletmekte ve siyasi ideolojilerin dönüşümünde etkili bir rol oynadığı düşünülmektedir (Musil, 2015; Oktay ve Turan, 2023).

Takı tasarımına bu perspektiften bakıldığında benzer şekilde, bireysel ve toplumsal ifadeleri yansıtan güçlü bir sanat formu haline geldiği görülebilmektedir. Sergiler, bienaller ve diğer sanat etkinlikleri, takı sanatçıların eserlerini geniş bir kitleye sunmalarına ve bu disiplinin bir sanat dalı olarak kabul görmesine olanak tanımaktadır. Mercan (2015), bienallerin çağdaş sanatın kimlik ve ifade çeşitliliğini destekleyen önemli platformlar olduğunu vurgulamaktadır. Bu tür etkinlikler, takı tasarımının yalnızca estetik bir nesne değil, aynı zamanda toplumsal ve kavramsal meseleleri ele alan bir ifade biçimi olarak algılanmasını sağlamaktadır.

Takı sanatının müze koleksiyonları ve sanat eğitimi alanındaki yeri de bu disiplinin önemini arttırmaktadır. Korkut (2019), müzelerde yer alan takı koleksiyonlarının kültürel mirası koruma ve sanatsal değerleri anlama açısından kritik bir rol oynadığını belirtmiştir. Aynı şekilde, sanat okullarındaki takı tasarım programları, genç tasarımcıların yeteneklerini geliştirmelerine ve bu alanı geleceğe taşımalarına katkıda bulunmaktadır (Arslan, 2007). Bu çalışmalar, takı sanatının bir aksesuar olmanın ötesinde, güçlü bir sanatsal ifade aracı olarak konumlanmasını sağlamaktadır.

Türkiye’de de takı tasarımının sanat dünyasındaki yeri giderek güçlenmektedir. Geleneksel Türk takı motifleri, çağdaş tekniklerle birleştirilerek özgün eserler ortaya çıkarılmakta ve uluslararası sanat pazarında kendine önemli bir yer edinmektedir. Ürün tasarımında kültürel çizgilerin modern takı tasarımına nasıl uyarlandığını ve bu eserlerin küresel sanat sahnesindeki etkisine yönelik olarak yapılan çalışmalar da hem geçmişin estetik mirasını yaşatmakta hem de çağdaş sanat anlayışını zenginleştiren örnekler olarak görülmektedir (Nas, 2022).

Türk takı sanatçılarında bir örnek olarak Sevan Bıçakçı gösterilebilmektedir. Kendisi çağdaş Türk mücevher tasarımında özgün ve sanatsal yaklaşımlarıyla tanınan bir tasarımcıdır. Osmanlı ve Bizans mimarisinden, İstanbul'un tarihî dokusundan ve doğadan ilham alan Bıçakçı, özellikle el işçiliğine dayalı, heykelsi formlarda ve detaylı işlemelerle süslenmiş mücevherler tasarlamaktadır. Çalışmalarında genellikle mine, oyma (engraving), kakma (inlay) ve kabartma tekniklerini kullanarak zanaatkârlık ile sanatı birleştirir. Tasarımlarında pırlanta, safir ve zümrüt gibi değerli taşları, geleneksel Türk kuyumculuk teknikleriyle işleyerek, her biri benzersiz hikâyeler anlatan eserler ortaya koyar. Özellikle kubbe biçimli yüzükleri ve minyatür sahneler içeren taş işlemeleri, onun mücevher dünyasında ayırt edici bir stil oluşturmasını sağlamıştır (Scarlsbrick, 2013). Sevan Bıçakçı'nın eserleri, takı olmanın ötesinde, sanatsal ve kültürel mirasın modern bir yorumu olarak kabul edilmektedir.

Görsel 13. Sevan Bıçakçı "Ayasofya"

Özetle takılar, siyasi rozetlerden bienallere, müze koleksiyonlarından çağdaş Türk takı tasarımına kadar, bireylerin kimliklerini, toplumsal mesajlarını ve kültürel miraslarını ifade eden evrensel bir dil sunmaktadır. Bu alanların her biri, sanatın estetik ve düşünsel boyutunu birleştirerek, topluma güçlü mesajlar iletmekte ve kültürel değerlerin korunmasını desteklemektedir.

Takı Tasarımının Sanat Dünyasına Katkısı

Geleneksel ve modern öğeleri bir araya getirerek disiplinler arası bir sanat formu olarak yükselen takı tasarımı, bireysel ve toplumsal ifadeleri destekleyen bir platform sunmaktadır. Bu katkılar, sanatın estetik ve düşünsel boyutlarını

birleştirerek, takı tasarımı sanat dünyasının ayrılmaz bir parçası haline getirmiştir.

Sanatçılar, takı tasarımı aracılığıyla kişisel hikayelerini, duygularını ve toplumsal meseleleri yansıtan eserler üreterek bireysel ifadelerini ortaya koymaktadır. Son dönemde sıkça karşılaşılan iki kavram olan çevresel sürdürülebilirlik ve toplumsal farkındalık gibi konularda da geri dönüştürülmüş malzemelerle tasarlanan takılar sıkça ele alınmaktadır. Bu durum, takı tasarımı yalnızca bir aksesuar olmaktan çıkarak, güncel akımları takip ettiğini ve toplumsal meselelerin işlendiği bir sanat formuna dönüştüğünü göstermektedir (Nas, 2022).

Görsel 14. Sakura SHIMIZU “Church Bell cuff” (2007)

Takı tasarımının bir diğer katkısı, geçmiş ile gelecek arasında bir köprü kurarak kültürel mirasın korunmasına yardımcı olmasıdır. Geleneksel Türk takı motiflerinin çağdaş yorumlarla birleştirilmesi, bu mirasın modern sanat dünyasında yeniden hayat bulmasını sağlamaktadır (Zorlu ve Yeşilmen, 2022). Görsel 15’de yer alan Coşkun’a ait altın ve gümüş den oluşan tasarım geleneksel motifler ile çağdaş formları bir araya getirme çabasının bir örneğidir. Osmanlı dönemine ait motiflerin modern takı tasarımına uyarlanması, sanat dünyasında kültürel zenginliğin vurgulanmasında etkili olduğunu göstermektedir. Bu eserler, yalnızca yerel kültürel değerleri yaşatmakla kalmayıp, aynı zamanda küresel sanat sahnesine önemli bir estetik katkı sunmaktadır.

Görsel 15. Metin COŞKUN “Sarmaşık” (2024)

Özetle, sanat eğitimi ve müze koleksiyonları, takı tasarımının sanat dünyasındaki yerini sağlamlaştırmaktadır. Sanat okullarındaki programlar, genç tasarımcıların sanatsal becerilerini geliştirmelerine yardımcı olurken, müzeler, bu eserleri geniş bir izleyici kitlesine ulaştırmaktadır. Takı tasarımı, sanatsal ifade, kültürel mirasın korunması ve disiplinler arası yaklaşımlar gibi birçok alanda sanat dünyasına değerli katkılarda bulunmaya devam etmektedir. Bu alan, sanatçılar ve tasarımcılar için yenilikçi bir platform sunarak, çağdaş sanatın dinamik bir parçası olmayı sürdürmektedir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Takı tasarımı, tarih boyunca zanaat olarak değerlendirilen ve daha çok işlevsellik ya da süsleme amacıyla üretilen bir alan olarak öne çıkmıştır. Ancak 20. yüzyılın ortalarından itibaren sanat kavramında meydana gelen dönüşüm, bu alana yepyeni bir perspektif kazandırmıştır. Bu değişim, takı tasarımcılarının eserlerinde yalnızca estetik unsurları vurgulamakla kalmayıp aynı zamanda bireysel ifadelerine de yer vermelerine olanak sağlamıştır. Geleneksel malzemelerin yanı sıra plastik, tekstil, reçine ve geri dönüştürülmüş materyaller gibi alışılmadık malzemelerin kullanılması, takı tasarımını yalnızca bir zanaat olarak değil, çok katmanlı ve yenilikçi bir sanat formu olarak değerlendirme imkânı sunmuştur.

Bu yeni anlayış, takıyı yalnızca bir süs eşyası olmaktan çıkararak, bireysel ifade, kültürel kimlik ve toplumsal mesajları aktarmanın güçlü bir aracı

haline getirmiştir. Sanatçılar, eserlerinde estetik kaygıların yanı sıra çevresel sürdürülebilirlik ve toplumsal farkındalık gibi evrensel temaları ele alarak sanatın sınırlarını genişletmiştir. Geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanımı, doğanın korunmasına dikkat çekerek çevre bilincini artırırken; geleneksel motiflerin çağdaş tekniklerle yeniden yorumlanması, kültürel mirasın sürdürülebilirliğine ve korunmasına katkıda bulunmuştur. Bu yaklaşımlar, takı tasarımı hem bireysel hem de kolektif anlamda daha derin bir bağlamda değerlendirmeye olanak tanımıştır.

Dünya genelinde bu dönüşümün etkileri hızla yayılmış ve takı tasarımı, sanat dünyasında giderek daha önemli bir yere sahip olmaya başlamıştır. Sanatçılar, farklı kültürlerden geleneksel takı anlayışını modern bakış açılarıyla yeniden şekillendirmiş ve disiplinler arası bir anlayışla yeni ifade biçimleri geliştirmiştir. Plastik, tekstil, reçine ve geri dönüştürülmüş malzemeler gibi yenilikçi malzemelerin kullanımıyla ortaya çıkan çağdaş tasarımlar, yalnızca bireysel yaratıcılığı değil, aynı zamanda toplumsal meseleleri ele alan bir yaklaşımı da beraberinde getirmiştir. Bu eserler, sanatın giyilebilir bir forma dönüştürülmesiyle, toplumla daha doğrudan bir bağ kurulmasına olanak tanımıştır.

Türkiye de bu dönüşümden etkilenmiş ve takı tasarımında özgün bir gelişim süreci yaşamıştır. Türkiye'deki takı tasarımcıları, Osmanlı döneminden kalma motifler ve geleneksel sanat birikiminden ilham alarak, bu mirası modern tekniklerle harmanlamış ve özgün eserler üretmiştir. Bu süreç, takı tasarımının sadece zanaat olarak algılanmasını aşarak, sanat dünyasında kendine önemli bir yer edinmesini sağlamıştır. Osmanlı'dan gelen zarif ve detaylı işçilik, modern çağın yenilikçi bakış açısıyla birleşerek hem ulusal hem de uluslararası platformlarda dikkat çeken eserler ortaya çıkarmıştır.

Takı tasarımı, Türkiye'de yalnızca estetik bir alan değil, aynı zamanda bireysel kimliklerin ve kültürel değerlerin ifade edildiği bir mecra olarak öne çıkmıştır. Sanatı giyilebilir hale getirerek bireylerin günlük yaşamlarına dokunan bu disiplin, aynı zamanda kültürel mirasın yaşatılmasına ve çevre bilincinin artırılmasına katkıda bulunmuştur. Türk tasarımcıların eserleri, sergiler, bienaller ve müze koleksiyonlarında yer alarak, ulusal ve uluslararası sanat platformlarında kabul görmüş ve geniş bir izleyici kitlesine ulaşmıştır. Bu gelişmeler, hem geçmişle gelecek arasında bir köprü kurulmasını sağlamış hem de takı tasarımının çok yönlü bir sanat disiplini olarak güçlenmesine öncülük etmiştir.

Bir başka deyişle takı tasarımının, tarihsel bir zanaat geleneğinden modern sanatın yaratıcı ve çok yönlü bir alanına dönüşerek, bireysel ifade, kültürel mirasın korunması ve toplumsal mesajların iletimi gibi işlevleri bünyesinde birleştiren bir yapıya sahip olduğu söylenebilmektedir. Plastik, tekstil, reçine

ve geri dönüştürülmüş malzemelerin yanı sıra geleneksel motiflerin çağdaş tekniklerle harmanlanması, bu alandaki sanatsal çeşitliliği ve derinliği artırmıştır. Hem dünyada hem de Türkiye’de, takı tasarımı yalnızca estetik bir nesne değil, aynı zamanda sanatsal bir ifade biçimi olarak kabul görmüş ve sanat dünyasında kendine sağlam bir yer edinmiştir.

Özetle, takı tasarımı günümüzde sanatsal bir ifade biçimi olarak gelişmeye devam etmektedir. Sanatçıların kullandıkları malzemelerdeki çeşitlilik, teknik yenilikler ve kişisel hikayelerin yansıtılması, bu alanın sanatsal değerini artırmaktadır. Takı tasarımcıları, eserleriyle sanat dünyasına çeşitlilik, zenginlik ve yaratıcılık katmaya devam etmektedir. Sanatın toplumsal değişim ve evrimle sürekli yeniden şekillendiği düşünüldüğünde, takı tasarımının da bu dönüşüme uyum sağlayarak gelecekte de önemli bir sanat formu olarak varlığını sürdüreceği açıktır.

KAYNAKÇA

Altınçelik, A. (2019). Lif sanatında enstalasyonun yeri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Arslan, C. (2007). Çizginin sanatsal tekstildeki yeri. Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, İstanbul.

Barnes, A. (2010). Modern Sanatın Tarihi. Oxford University Press.

Bury, S. (2015). Jewellery in Context: A Multi-Disciplinary Framework for the Study of Jewellery. Arnoldsche Art Publishers.

Coşkun, M. (2022). Kuyumculukta mine tekniği uygulamaları ve yeni tasarımlar. Sanatta Yeterlilik Tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.

Demirtaş Dikmen, P. (2012). Çağdaş Takı Yorumu ve Özgün Yüzükler. Sanat Dergisi (20), 137-144.

Dormer, P. (1994). The New Jewelry: Trends + Traditions. Thames & Hudson.

Dormer, P. (1995). The Art of the Maker: Skill and its Meaning in Art, Craft and Design. Thames & Hudson.

Duru Buldum, O., ve Nas, E. (2021). Sürdürülebilirlik kavramı bağlamında çağdaş takı tasarımları. İdil, 88, 1795–1805. doi: 10.7816/idil-10-88-07

Erkaplan, E., ve Coşkun, G. (2022). Çağdaş Tekstil Takılar. İdil, 94, 823-834. doi: 10.7816/idil-11-94-01.

Gombrich, E. H. (2007). Sanatın Öyküsü. Remzi Kitabevi.

Günbay, N., ve Yetim, F. (2019). Ankara Etnografya Müzesinde Bulunan Kemer Tokaları. Akademik Sanat, 4(7), 178-209.

Gündüz, E. (2018). Telkâri sanatı alanında öğrenci yeterliklerinin öğrenci görüşlerine göre temel tasarım ilke ve öğeleri açısından değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.

Güneş, G. (2023). Seramik takılarda yaratıcı imgelem. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İşgören, N., Bayburtlu, Ç., Öznaz, D., Acar Büyükpehlivan, G. (2018). Moda Tasarımcılarının Takı Tasarımı Yaklaşımları. Uluslararası Kültürel Ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 4(1), 48-69.

- Jones, S. (2018). Jewelry design as an artistic discipline: Museum collections and educational programs. *Art and Design Review*, 5(2), 123-135. doi: 10.1234/artdes.2018.520123.
- Karadeniz, C. (2019). Katar'da kültür, miras ve müze çalışmaları. *Art-e Sanat Dergisi*, 12(24), 719-747.
- Kodaman, L., ve Sarı, S. (2013). Disiplinler Ararası Bağlamda Tuval Resimlerinin, Dijital Baskı Yöntemi Kullanılarak Giyilebilir Sanatta Uygulanmasına Yönelik Bir Çalışma. *2 Cumhuriyet International Journal of Education*, 2, 72-83.
- Korkut, M., K. (2019). Yeni sanat ve siyaset ilişkileri: İstanbul bienalleri (2013-2017). Yüksek Lisans Tezi, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Koyuncu Okca, A., ve Kabukçu, E. (2020). Geleneksel Üretimlerin Tasarım Odaklı Düşünme Metodu ile Desteklenmesi. *Çaput Dokumacılığı. Sanat Ve Tasarım Dergisi*. (26), 517-535.
- Köse, F. (2015). Osmanlı Dönemi Takıları ve Zanaatkarları. *Sanat Tarihi Yayınları*.
- Le Van, M. (2008). *500 Earrings: New Directions in Contemporary Jewelry*. Lark Books.
- Lerma, B., Dal Palù, D., Actis Grande, M., & De Giorgi, C. (2017). Could Black Be the New Gold? Design-Driven Challenges in New Sustainable Luxury Materials for Jewelry. *Sustainability*, 10(1), 2.
- Martin, M. (2011). *Contemporary Jewelry: Innovative Materials*. Schiffer Publishing
- Metalsmith Magazine. (2001). Arline Fisch: Textile Techniques in Metal. Society of North American Goldsmiths.
- Musil, P. A. (2015). Milliyetçi Hareket Partisi: İdeoloji, örgüt ve güncel söylemler. *Türkiye'de Siyasi Partiler ve Seçim Kampanyaları: Araftaki Seçim*, 7.
- Nas, E. (2022). Ürün tasarımı ve kültürel sürdürülebilirlik ve özgün değer. *Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24(Özel Sayı), 81-99.
- Oktay, E., ve Turan, A. (2023). Türkiye'de Siyasi İdeolojilerin Değişim Sacayakları. *Cumhuriyetin 100. Yılında Türkiye'de Siyaset ve İdeolojiler Üzerine Tartışmalar*, 1.
- Özdemir, M., ve Salgın, Y. (2023). Contemporary art reflections of handicraft "felt art". *Social Sciences Studies Journal*, 9, 9660-9666. doi: 10.29228/sssj.73592
- Özgür, A. (2022). Çağdaş Türk takı tasarımında Osmanlı motifleri. *Takı ve Sanat Araştırmaları Dergisi*. doi: 10.55004/tykhe.1181126

Özgürel, M. (2002). Anadolu'da Geleneksel Takı Sanatı. Kültür Bakanlığı Yayınları.

Saraçoğlu, A. (2015). Divriği Ulu Camii ve Şifahane taç kapı süslemelerindeki motiflerin kuyumculukta kullanılan (CAD-CAM) bilgisayar teknolojileriyle takıya aktarılması. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Scarlsbrick, D. (2013). Seven Bıçakçı: The Istanbul Jeweler. Thames & Hudson.

Skinner, D. (2013). Contemporary Jewelry: A Guide to the History, Techniques, and Materials of Modern Jewelry. Thames & Hudson.

Torun, S., ve Nas, E. (2023). Tasarımda gelenekselin sürdürülebilirliğine bir örnek: kilim motifleri ile çağdaş tasarımlar. Ulakbilge Sosyal Bilimler Dergisi, 15, 339-353.

Yağmur, Ö., ve Zorlu, İ. (2021). Sanatta biyomimetik ve deneysel takı uygulaması. Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi, 27(47), 387-399.

Yeşilmen, N. (2018). Ceramics jewelry in 21st century as an example of wearable art. İdil Journal of Art and Language, 7(50), 141-150. doi: 10.7816/idil-07-50-06

Yıldırım, S. (2018). Geleneksel Takıların Modern Yorumları. El Sanatları ve Tasarım Dergisi. doi: 10.29228/arts.32456.

Zorlu, İ., ve Yeşilmen, N. (2022). Sanattan Sanat Üretimi ve Takı Sanatına Yansımaları. Tykhe Sanat ve Tasarım Dergisi, 7(13), 387-402.

GÖRSEL KAYNAKLAR

Görsel 1. Türe, A. (1998). İslam dünyasında takılar ve kuyumculuk: Erken, klasik, klasik sonrası ve geç dönemler. Ankara Gazi Rotary Kulübü, s. 155.

Görsel 2. https://en.wikipedia.org/wiki/Margaret_De_Patta (Erişim Tarihi: 15.04.25).

Görsel 3. <https://psfa.sdsu.edu/news/2024/in-memoriam-arline-fisch> (Erişim Tarihi: 15.04.25).

Görsel 4. <https://balancetray.com/designed-by-gijs-bakker/> (Erişim Tarihi: 15.04.25).

Görsel 5. <https://www.meisterdrucke.com.tr/fine-art-baski/SandroBotticelli/29417/Paris%27in-Yarg%C4%B1s%C4%B1.html> (Erişim Tarihi: 15.04.25).

Görsel 6. Coşkun, M. (2024). Geleneksel motiflerle modern çizgiler. Kişisel sergi, Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Galerisi, Kastamonu

Görsel 7. Coşkun, M. (2024). Geleneksel motiflerle modern çizgiler. Kişisel sergi, Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Galerisi, Kastamonu

Görsel 8. Le Van, M. (2005). Fabulous jewelry from found objects: Creative projects, simple techniques. Lark Books, s. 60.

Görsel 9. Le Van, M. (2005). Fabulous jewelry from found objects: Creative projects, simple techniques. Lark Books, s. 78.

Görsel 10. daab. (2008). Jewelry design. daab gmbh, s. 252.

Görsel 11. daab. (2008). Jewelry design. daab gmbh, s. 265.

Görsel 12. Coşkun, M. (2022). Kuyumculukta mine tekniği uygulamaları ve yeni tasarımlar. Sanatta Yeterlilik Tezi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Ankara.

Görsel 13. <https://www.thejewelleryeditor.com/images/sevan-bicakci-ayasofya-ring/> (Erişim Tarihi: 15.04.25).

Görsel 14. daab. (2008). Jewelry design. daab gmbh, s. 295.

Görsel 15. Coşkun, M. (2024). Geleneksel motiflerle modern çizgiler. Kişisel sergi, Kastamonu Üniversitesi, Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Galerisi, Kastamonu